

ŚW. WOJCIECH PRZEZ WIEKI

Najmłodszych gości Muzeum Archeologicznego w Krakowie zapraszamy na spacer przez wieki wokół kościoła św. Wojciecha. Przewodnikami są dziadek Wojciech i jego wnuk Wojtek. Kogo i co możemy spotkać? Zobaczycie na ilustracjach, które w tym miejscu dopełniamy opisem. Miłego spaceru!

ILUSTRACJE: KAJA POSZALSKA-KACZMARCZYK, SYLWIA SAMULEWICZ

TEKSTY: ANNA TYNIEC

SKŁAD: SYLWIA SAMULEWICZ, KAJA POSZALSKA-KACZMARCZYK, ANNA PIWOWARCZYK

SCENARIUSZ: BOGUMIŁ PILARSKI

KONCEPCJA: MICHAŁ SZAFRAN

Dziadku, a co to za budynek?

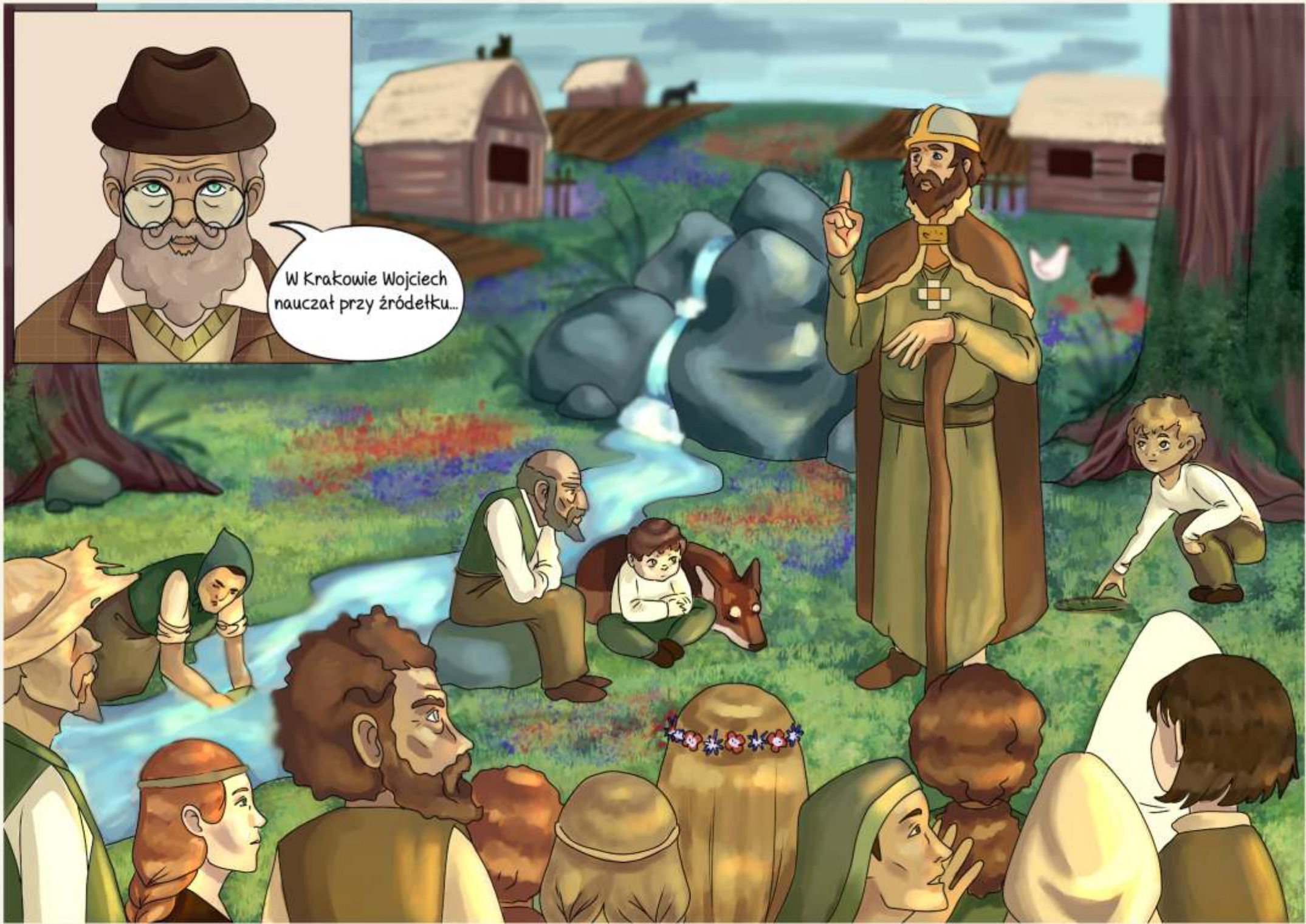
To kościół świętego Wojciecha

Kolejny Wojtek?

Dziadku, a kim był ten święty Wojciech?

Zaraz Ci opowiem. Przed tysiącem lat...

W Krakowie Wojciech
nauczał przy źródleku...

Wojciech, misjonarz i święty

Wiele lat przed tym zanim powstał krakowski Rynek Główny, przy bijącym tu niegdyś źródelku, biskup Pragi, Wojciech, opowiadał mieszkańcom wawelskiego podgrodzia o nowej wierze. Zatrzymał się tutaj w drodze do Prus na misję wśród pogan. Prusowie zabili misjonarza, a wkrótce kościół katolicki ogłosił go świętym.

† Ego ad altius pmissio stabilitatem meam & conversionem morum meae & obedientiam iuxta regulam s^ci benedicti coram d^o & omnibus s^cis eius & abbate augustino presentis

in quantum hanc litterarum scripturae similitudo sustinet
parchamini tanta est latitudo et longitudo.

Co to za drewniany budynek?

Tak wyglądał dawno temu kościół pod wezwaniem św. Wojciecha

Woooo!

Drewniany kościółek

Wojciech stał się patronem Polski, Czech i Węgier. Poświęcono mu wiele świątyń, a jedną z pierwszych wzniesiono w Krakowie. Najstarszy kościół pod wezwaniem św. Wojciecha w Krakowie zbudowano z drewna. Kilka lat później, około roku 1000, zastąpiła go budowla z kamienia. Od ponad tysiąca lat kościół pod wezwaniem św. Wojciecha jest niemym świadkiem historii Krakowa.

Co tu się dzieje
dziadku?

Na miasto spadła plaga!
Najazd Mongołów...

Mongolski najazd i odrodzenie miasta

W XIII w. Polska i sąsiednie kraje były niszczone przez najeźdźców ze wschodu-Mongołów. Miasta i wsie płonęły, a ich mieszkańcy ginęli lub trafiali do niewoli. Po zakończeniu najazdu rozpoczęła się wielka odbudowa Krakowa. W czerwcu 1257 r., książę Bolesław Wstydlivy podpisał akt lokacyjny regulujący zasady rozplanowania i funkcjonowania miasta na wzór Magdeburga. Na terenie zniszczonego przez Mongołów podgrodzia powstał główny plac.

W ten sposób kościół św. Wojciecha znalazł się w miejscu, gdzie swój bieg zaczynała ul. Grodzka. Echo najazdów mongolskich przetrwało w legendach (np. o przerwanych hejnalach, czy wólczkach ratujących miasto) i w dorocznym pochodzie Lajkonika.

Czy to Sukiennice?
Dlaczego są drewniane
dziadku?

Tak wyglądały na
początku, kilka wieków
temu...

Sukiennice

Pierwsze budynki targowe na Rynku w Krakowie wybudowano z drewna w XIII w. Były to dwa rzędy kramów z biegnącą przez środek uliczką kupiecką. W tej formie Sukiennice przetrwały do połowy XIV w. W późniejszym okresie zostały przebudowane w stylu gotyckim i renesansowym.

Kościół widział
nie tylko
codzienne życie
mieszkańców, ale
też triumfy
polskich
władców!

Zjednoczenie Polski

Po latach podziałów i walk o dzielnicę senioralną rozpoczęło się jednoczenie ziem polskich. Ostatecznie dokonał tego Władysław I Łokietek zdobywając Kraków. W trakcie przygotowań do walk schronił się w jaskini pod Ojcowem, później nazwanej jego imieniem. Co ciekawe, był pierwszym władcą Polski koronowanym w Krakowie - w katedrze wawelskiej, przez arcybiskupa gnieźnieńskiego Janisława.

A czy Ty byłeś
zaproszony
nicponiu?

Ehh...

Zostawił Polskę murowaną

Kazimierz III Wielki- najmłodszy syn Władysława I Łokietka i Jadwigi, król Polski w latach 1333-1370. Jest uważany za jednego z najwybitniejszych władców. Zręczną polityką zagraniczną zabezpieczył granice państwa. Służył temu m.in. zjazd monarchów w Krakowie, w trakcie którego legendarną ucztę wydał Mikołaj Wierzynek.

Wieść niesie, że zabawa trwała aż dwadzieścia dni, a jedła i napoju nikomu nie brakło. Natomiast w polityce wewnętrznej doprowadził do uchwalenia norm państwa oraz rozwoju miast. W 1364 r. powołał do życia Akademię Krakowską, pierwszy uniwersytet na ziemiach polskich.

Wojtku
słyszysz takie
powiedzenie:
„Wstrzymał
Słońce, ruszył
Ziemię”?

To powiedział Kopernik!
Udowodnił, że Ziemia nie jest
centrum Wszechświata
i krąży wokół Słońca!

Wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię...

Położony w centrum miasta maleńki kościół w 1404 r. został prebendą Akademii Krakowskiej. Jednym z wielu wybitnych studentów Akademii Krakowskiej był Mikołaj Kopernik, astronom, który udowodnił, że Ziemia jest jedną z planet krążących wokół Słońca a nie centrum Wszechświata.

Prebendy powstały w średniowieczu; przyznawano je duchownym, profesorom lub instytucjom w celu zapewnienia dodatkowych dochodów

Ja Albrecht, margrabia brandenburski, księżę w Prusiech, obiecuję i przysięgam...

Świadectwo chwaty Królestwa Polskiego

Hołd pruski

Na Rynku Głównym w Krakowie jest kilka płyt pokrytych napisami, ułożonych tam, gdzie odbyły się ważne wydarzenia. Pierwsza z nich to miejsce tzw. hołdu pruskiego. Był to hołd lenny, czyli ceremonia uroczystego zawarcia kontraktu, w trakcie którego wasal/poddany klękał przed swoim władcą/seniorem składając mu uroczystą przysięgę wierności. Dnia 10 kwietnia 1525 r. Albrecht Hohenzollern, książę w Prusach, złożył taki hołd przed królem Zygmuntem I Starym.

Mówią pod Wawelem,
że król podpalił
zamek...
Czy to król, czy
alchemik?

Warszawa

Kraków

Dwór odpywa do
Warszawy Wisłą, może
uda się uciec przed
zarazą?

Stolica odpływa do Warszawy?

Decyzja o przeprowadzce Zygmunta III Wazy do Warszawy zapadła w marcu 1596 r., po pożarze zamku królewskiego na Wawelu. Mówiono, że źródłem ognia była królewska pracownia alchemiczna. Król zapakował wszystkie kosztowności oraz swój dwór na barki i ewakuował ich do Warszawy. Po tych wydarzeniach wyruszył zdobywać Moskwę.

To sam Kościuszko

Dziadku, a kto to?

Przysięgam,
iż powierzonej
władzy na niczyj
prywatny ucisk nie
użyję, lecz jedynie dla
obrony całości granic,
odzyskania
samowładności
narodu i powszechnej
wolności używać
będę...

Generał w sukmanie

Kolejna płyta krakowskiego Rynku przypomina, gdzie ślubował narodowi Tadeusz Kościuszko, wybitny inżynier wojskowy, generał polski i amerykański. W czasie wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych fortyfikował obozy wojskowe, w tym twierdzę West Point- założona w niej akademia wojskowa nosi jego imię, a na Antypodach ma nawet swoją górę. Tradycja głosi, że ubierał się w chłopską sukmanę, czyli wełniany płaszcz noszony dawniej przez chłopów.

Czy wiesz, co spowodowało pożar?

Podobno zwykłe orzechy

Wielki pożar Krakowa

W lipcu 1850 r. Kraków ogarnął starszliwy kataklizm. Rozpoczął go pożar kamienicy na Piasku (obok kościoła Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny, gdzie do dziś znajduje się „odcisk” stópki królowej Jadwigi). Zgromadzone na strychu orzechy włoskie zapłonęły, po czym porwał je wiatr i przynosił dalej powodując kolejne pożary...

Zniszczeniu uległo ok. 10% zabudowy miasta: około 160 kamienic i domów, Pałac Biskupi i pałac Wielopolskich, kościoły św. Franciszka z Asyżu, św. Trójcy, św. Norberta i św. Józefa (częściowo) oraz klasztory Dominikanów, Franciszkanów i Bernardynek. Odbudowa miasta trwała wiele lat.

Widziata dobrodziejka
Boga Ojca u
Franciszkanów?

Do dziś pamiętam
Wesele imię Rydla

Stanisław Wyspiański

2 grudnia 1907 r. przy dźwiękach dzwonu Zygmunta, odbyła się ceremonia pogrzebowa wybitnego artysty Stanisława Wyspiańskiego, autora dramatów, twórcy dzieł plastycznych i sztuki użytkowej.

Trumnę z jego ciałem złożono w Krypcie Zasłużonych na Skalce. Pochówek Stanisława Wyspiańskiego zgromadził na Rynku Głównym tłumy ludzi, nie tylko mieszkańców Krakowa.

W okresie zaborów, aktywność organizacji narodowych była zakazana. Jedynie stowarzyszenia naukowe i kulturalne miały zezwolenie na działalność. To właśnie one organizowały wydarzenia o charakterze patriotycznym, dla których pretekstem były min. pogrzeby.

W czasie wojny Niemcy zniszczyli posąg wieszczka

Jak Niemcy zrzucili Adasia

W trakcie II wojny światowej niemieccy okupanci uczynili Kraków stolicą Generalnej Guberni. Zlikwidowano wszystkie polskie stowarzyszenia, szkoły wyższe oraz prasę. Niszczono były pomniki, w tym stojący w pobliżu kościoła św. Wojciecha monument Adama Mickiewicza, który obalono 7 sierpnia 1940 r.

Fragmenty posągu odnaleziono 1946 r. na złomowisku w Hamburgu. Na ich podstawie udało się zrekonstruować pomnik. Został on ponownie odsłonięty na swym dawnym miejscu 26 listopada 1955 r., w setną rocznicę śmierci poety. Dzięki temu krakowianie znowu mają się gdzie spotykać.

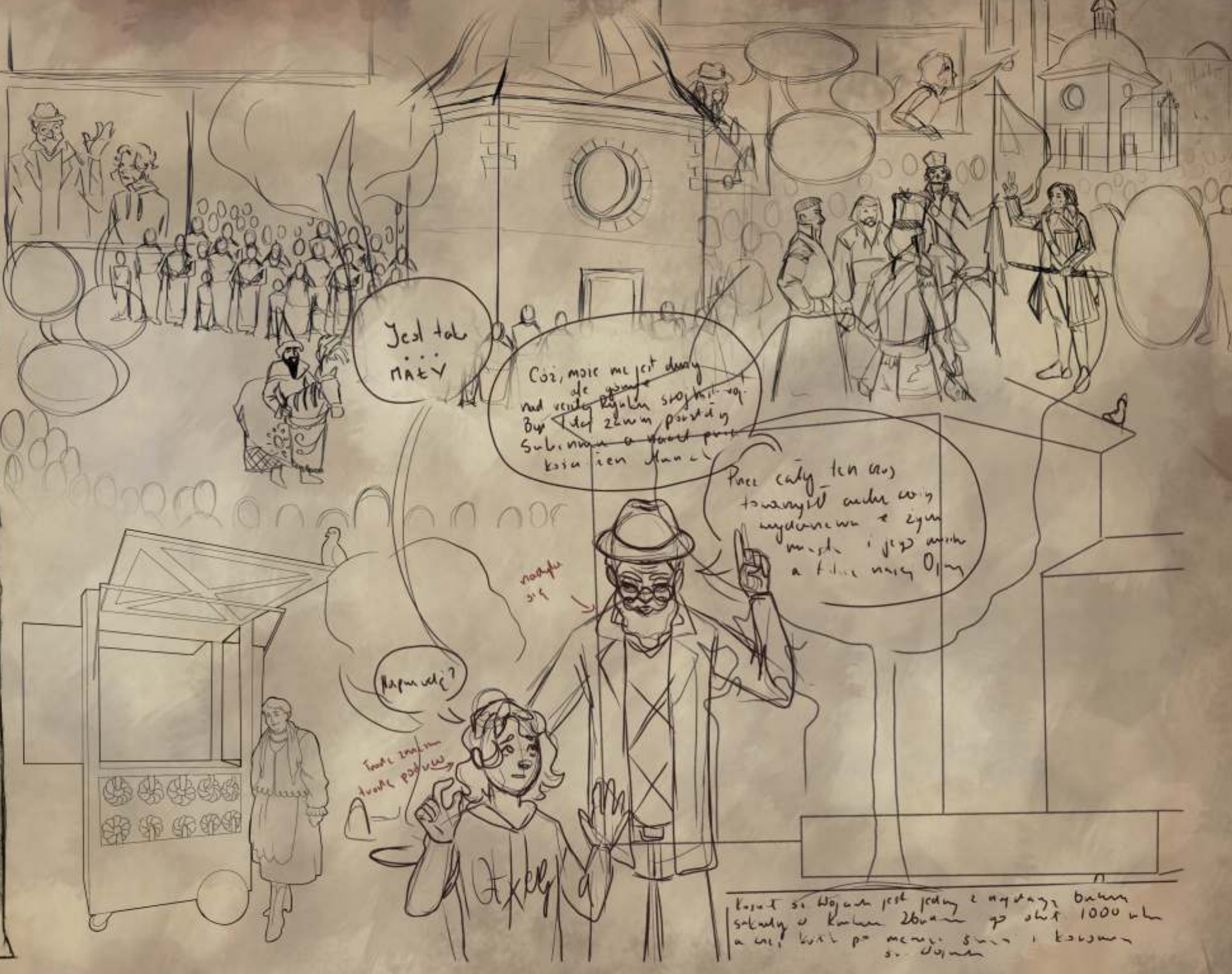

ZAPRASZAM NA WYSTAWĘ „TUŻ OBOK
BIŁO SERCE MIASTA. HISTORIA
KOŚCIOŁA ŚW. WOJCIECHA”!

Tyle się działo! Dzięki
dziadku, to była
wspaniała opowieść!

Niesamowite, prawda? Jutro jeśli
będziesz miał ochotę, zajrzemy
do wnętrza kościoła i zwiędzimy
wystawę archeologiczną, która
znajduje się w podziemiach!

Gości Muzeum
Archeologicznego
w Krakowie zapraszamy do
obejrzenia wystawy
mieszczącej się w
podziemiach kościoła
św. Wojciecha oraz na
spacer przez wieki po
krakowskim Rynku.

Jest tak
NATY

Cóż, może nie jest dzisiaj
ale ~~nie~~
nad weekend regularnie się pojawia
Był tutaj znowu protest
Substancja o wartości
kasa i ten plan

Prze cały ten czas
towarzystwo nasze było
wydawało i zym
musi i jest może
a kilka razy 0,1

naprawdę?

Inne znaki
tzw. podziemia

Koszt si. Wójcik jest jedynym i najstarszym
szkolenym z kamion 2600000 zł
a cała kasa po więcej 5000 i koszt
si. Wójcik

Kraków 2024

ISBN 978-83-971770-1-7

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego

**MUZEUM
ARCHEOLOGICZNE
W KRAKOWIE**

ul. Krakowska 10, 31-110 Kraków, tel. 12 251 21 00, www.muzeum.krakow.pl

MAŁOPOLSKA

**TVP 3
KRAKÓW**

DZIENNIK POLSKI

ARCHEOLOGIA

**GOŚĆ
NIEDZIELNY**